

NORGES HØYESTERETT

Den 28. januar 2016 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Utgård, Kallerud og Arntzen i

HR-2016-00210-U, (sak nr. 2016/156), straffesak, anke over kjennelse:

A

(advokat Nils Jørgen Vordahl)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder omfanget av forsvarerbistand knyttet til en sivil sak, jf. straffeprosessloven § 100 tredje ledd.
- (2) A er siktet for blant annet grovt bedrageri begått overfor B. Oslo tingrett oppnevnte 16. juli 2014 advokat Annette Rygg som forsvarer for A i medhold av straffeprosessloven § 100 andre ledd. Tiltalespørsmålet er etter det opplyste ikke avgjort.
- (3) B har tatt ut stevning mot A med krav om erstatning som i det vesentligste er begrunnet i de straffbare forhold siktelsen gjelder. Hovedforhandling i den sivile saken er berammet til 9. februar 2016.
- (4) Advokat Nils Jørgen Vordahl fremsatte 22. oktober 2015 begjæring om bytte av forsvarer. Samtidig anmodet han om at tingretten avklarte om arbeidet med det sivile erstatningssøksmålet ble dekket av forsvareroppnevningen. Begjæringen om forsvarerbytte ble avslått av Oslo tingrett 20. november 2015. Retten presiserte at forsvareroppnevningen ikke dekket arbeid med den sivile saken.
- (5) A anket tingrettens beslutning og søkte parallelt om fri sakførsel i den sivile saken. Søknaden om fri sakførsel ble etter det opplyste avslått av fylkesmannen 4. januar 2016.
- (6) Den 4. januar 2016 omgjorde Oslo tingrett sin tidligere beslutning og oppnevnte advokat Vordahl som ny forsvarer for A. Beslutningen vedrørende forsvareroppnevningens omfang ble ikke endret.
- (7) Borgarting lagmannsrett avviste i kjennelse 7. januar 2016 anken som gjenstandsløs fordi

tingretten hadde omgjort sin beslutning om å nekte forsvarerbytte. Retten bemerket at det er regulert i straffeprosessloven § 100 tredje ledd i hvilken grad forsvarerbistanden dekker sivile krav.

- (8) A har anket til Høyesterett over lagmannsrettens saksbehandling og rettsanvendelse. Han har blant annet anført at anken over omfanget av forsvarerbistanden ikke ble realitetsbehandlet av lagmannsretten og at retten la til grunn en for snever tolkning av straffeprosessloven § 100 tredje ledd i sin bemerkning om omfanget av forsvarerbistanden. Hensynet bak bestemmelsen åpner for forsvarerbistand i en sivil sak som har bakgrunn i de samme faktiske forhold som straffesaken. Kravet til rettførdig rettergang i EMK artikkel 6 taler også for at siktede gis rett til advokatbistand når det sivile kravet bygger på samme grunnlag som en straffesak som er under etterforskning.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerket at saken gjelder en videre anke, og utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling og lovtolkning, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd.
- (10) Et oppdrag som offentlig forsvarer omfatter i hovedsak bistand knyttet til sivile krav som fremmes mot siktede sammen med straffesaken. I tillegg dekker oppdraget også noen tilfeller av etterfølgende rettslig behandling av sivile krav, jf. straffeprosessloven § 100 tredje ledd som lyder:
- "Oppnevning som forsvarer omfatter også fortsatt behandling av sivile krav etter tvistelovens regler, jf. § 434 syvende ledd, og særskilt anke over sivile krav etter tvistelovens regler, jf. § 435, i saker hvor den fornærmede har bistandsadvokat."**
- (11) I den aktuelle saken har fornærmede fremsatt erstatningskrav ved særskilt sivil søksmål. Kravet skal dermed ikke avgjøres som en del av straffesaken. Advokatbistand til saksøkte i en erstatningssak reist som sivil sak omfattes ikke av oppdraget som offentlig forsvarer. Dette gjelder selv om kravet i den sivile saken er begrunnet i de samme forhold som danner grunnlag for siktelsen mot den påstått erstatningsansvarlige. De særlige tilfellene hvor forsvareroppgavet utvides i medhold av § 100 tredje ledd gjelder andre situasjoner enn hvor saken, som her, fra først av er reist som sivil sak.
- (12) Ankeutvalget kan ikke se at det er noe rettslig grunnlag for å foreta en slik vesentlig utvidelse av området for offentlig forsvarerbistand som siktede har tatt til orde for.
- (13) Advokatbistand på det offentlige bekostning i den sivile saken må vurderes etter reglene i rettshjelploven, som ikke er gjenstand for prøvelse i nærværende sak.
- (14) Ut fra ankeutvalgets syn på lovanvendelsesspørsmålet er det ikke foranledning til å gå inn på de øvrige anførselene i anken.
- (15) Anken må etter dette forkastes.
- (16) Avgjørelsen er enstemmig.

SLUTNING:

Anken forkastes.

Knut H. Kallerud
(sign.)

Karl Arne Utgård
(sign.)

Wenche Elizabeth Arntzen
(sign.)

Riktig utskrift: